

4. Ilustrirana dječija prava (kartice za dječija prava)

U početku, prava djece bila su prije svega pravni instrument. U školskom tekstu, međutim, jasno je da svaki član treba razumjeti i tumačiti iz perspektive ciljane grupe. Kartice za dječija prava pomažu postizanju cilja razvoja razumijevanja i primjene tih prava. Kartice se mogu koristiti na različite načine. Evo nekoliko primjera:

- Ilustracija i tekst mogu se izrezati zajedno, presaviti i slijepiti kako bi se dobile obostrane kartice. Na taj način mogu se stvoriti *flash* kartice. Učenici mogu testirati sebe ili međusobno.
- Ilustracija i tekst mogu se izrezati kako bi napravili memorijske kartice. Na taj način učenici mogu naučiti prava djeteta dok se zabavljaju igrajući igru.
- Ilustracije se mogu izrezati i poredati prema različitim kriterijima:
 - Mogu se grupirati u četiri kriterija (učestvovanje: pravo učestvovanja, ispunjavanje našeg potencijala: pravo na lični razvoj, dobar život: pravo na opstanak, život bez opasnosti; zaštita od zlostavljanja).
 - Može ih se grupirati u kategorije ličnih vrijednosti: Šta je važno u mom životu? Koja su pitanja važna za moju školu, moju zajednicu, moju zemlju?
 - Za ilustraciju sličnih tema kao što su na Ilustranim karticama mogu se prikupljati izrezani članci i slike iz časopisa, novina, s interneta i td..
 - Učenici mogu dobiti inspiraciju iz ovih ilustracija i izraditi vlastite ilustracije za prava djece.
- Učenici mogu povećati i obojiti ilustracije (i možda ih uokviriti nakon toga). Ove kreacije mogu se koristiti za ukrašavanje razreda i školskih hodnika.
- Ilustracije se mogu kombinovati s kratkim opisima ličnog iskustva i uvezati u male brošure.

Član 1

Određenje dobne granice za dijete

Dijete je osoba ispod 18 godina starosti.

Član 2

Ne-diskriminacija

Ni jedno dijete ne smije trpjeti diskriminaciju s obzirom na boju kože, spol, jezik, vjeru, mišljenje, zemlju porijekla, siromaštvo ili bogatstvo, teškoćama u razvoju ili zbog pripadnosti nacionalnoj manjini.

Član 3

Dobrobit djeteta je najvažnija.

U svim zakonima i sudskim odlukama, dobrobit djeteta na prvom mjestu.

Član 4

Provedba prava

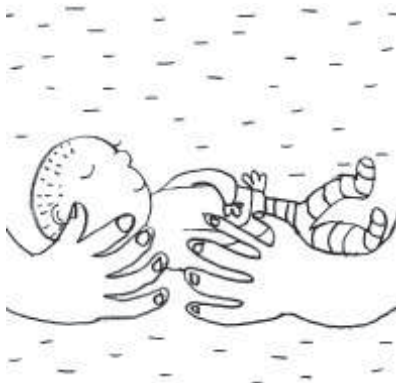
Svaka država treba osigurati, na najbolji način koji može, da se prava djece provode.

Član 5

Poštovanje roditeljskih prava

Svaka država je odgovorna za to da se dužnosti, prava i odgovornosti roditelja provode na takav način da osiguraju djeci slobodno ostvarivanje njihovih prava. (Vlade moraju poštovati prava i dužnosti roditelja, članova porodice / ili staratelja uz informisanje i savjetovanje djece o njihovim pravima).

Član 6

Opstanak i razvoj djeteta

Svako dijete ima pravo na život i opstanak. Država mora osigurati da se djeca i mladi ljudi mogu dobro razvijati.

Član 7

Ime i državljanstvo

Svako dijete od rođenja nadalje, ima pravo na ime, na državljanstvo i brigu od strane njegovih roditelja.

Član 8

Zaštita identiteta

Svako dijete ima pravo zadržati ili vratiti svoje ime, državljanstvo i porodične odnose.

Član 9

Odvajanje od roditelja

Svako dijete ima pravo na život sa svojim roditeljima, osim kad moraju biti zaštićeni od svojih roditelja. Ako dijete mora biti odvojeno od jednog ili oba roditelja, ima pravo kontaktirati s njima. Ukoliko se dijete odvoji od jednog ili oba roditelja, ima pravo znati gdje su oni.

Član 10

Spajanje porodica

Svako dijete ima pravo napustiti svaku državu i putovanje u vlastitoj zemlji, kako bi se ponovno ujedinilo sa svojom porodicom.

Član 11

Zaštita od otmice i otmica

Svaka država mora se boriti protiv otmica i otmica u drugu zemlju te zadržavanja djece od strane jednog roditelja ili druge osobe.

Član 12

Sloboda djeteta na mišljenje

Svako dijete ima pravo da izrazi svoje mišljenje i da se čuje njegovo mišljenje o svim pitanjima koja se odnose na njegov život. To posebno vrijedi u pravnim ili upravnim postupcima. Što je dijete starije, to se više treba slušati njegovo mišljenje.

Član 13

Sloboda izražavanja

Svako dijete ima pravo slobodno izraziti svoje mišljenje te dobiti i poslati informacije putem medija. Svako dijete ima odgovornost izraziti svoje mišljenje na takav način da poštuje prava drugih.

Član 14

Sloboda misli, savjesti i vjere

Svako dijete ima pravo slobodno praktimirati svoju vjeru i slobodno ostvarivati svoje misli i savjest. Država mora poštovati prava i odgovornosti roditelja u provedbi tih prava djeteta.

Član 15

Pravo na mirno javno okupljanje

Svako dijete ima pravo na okupljanje zajedno s ostalom djecom, da se pridruži ili osnuje društvo ili udruženje, sve dok dok nisu povrijeđena prava u tom procesu.

Član 16

Zaštita privatnosti

Svako dijete ima pravo da niko ne ometa njegov privatni život, porodicu, stan ili pisane razmjene. Osim toga, svako dijete ima pravo da mu niko ne povrijedi njegovu čast.

Član 17

Pristup odgovarajućim informacijama

Svaka država mora osigurati da djeca imaju pristup informacijama putem raznih oblika medija te da mogu steći znanja koja su važna za njihovu dobrobit. Država ima dužnost štiti djecu od štetnih informacija.

Član 18

Odgovornost roditelja

Roditelji ili staratelji zajednički su odgovorni za odgoj djeteta. Država ima odgovornost da ih podrži u tome i, na primjer, osigurati im da imaju na raspolaganju zaštitu djece ukoliko moraju raditi.

Član 19

Zaštita od zlostavljanja

Država je odgovorna za zaštitu djeteta od zlostavljanja od strane roditelja ili drugih osoba. Svako dijete ima pravo učiti kako izbjeći ili nositi se sa svakim oblikom zlostavljanja.

Član 20

Mladi bez porodice

Svako dijete koje ne živi sa svojom porodicom, ima pravo na posebnu zaštitu i podršku. Oni tada imaju pravo na udomiteljsku porodicu ili njegu u odgovarajućoj ustanovi koja je obzirna prema njihovom vjerskom, kulturnom ili jezičnom porijeklu.

Član 21

Usvajanje

Dijete se može usvojiti ako je usvajanje ovlašteno, priznato i odobreno od strane države, te ako ono služi dobrobiti djeteta.

Član 22

Djeca izbjeglice

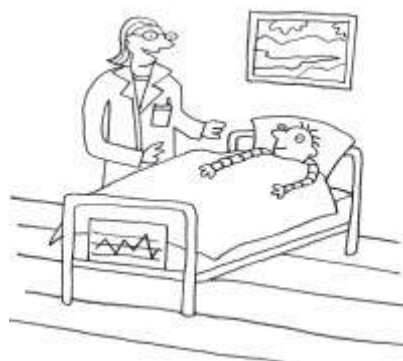
Svako dijete koje je prisiljeno napustiti svoju zemlju, koje je izbjeglica i traži azil, ima pravo na posebnu zaštitu države.

Član 23

Djeca s teškoćama u razvoju

Svako dijete s teškoćom ima pravo na posebnu njegu i obrazovanje. Treba im pomoći da budu nezavisna i da aktivno učestvuju u svojim društvenim zajednicama.

Član 24

Zdravlje i zdravstvena zaštita

Svako dijete ima pravo na najbolju moguću zdravstvenu zaštitu. Država ima dužnost u borbi protiv smrtnosti djece, osigurati zdravstvenu zaštitu za mlade ljude, štititi od loše prehrane i bolesti, garantovati zdravstvenu zaštitu za trudnice i mlade majke, učiniti dostupnom zdravstvenu edukaciju, kako bi se razvila prevencija u sektoru javnog zdravstva i prevladali običaji koji štete djeci.

Član 25

Postupak liječenja ili njege

Svako dijete koje je primljeno u ustanovu radi njegove zaštite, njege ili liječenja ima pravo na primjeren postupak i zdravstvenu zaštitu.

Član 26

Socijalna zaštita

Svako dijete ima pravo na socijalnu zaštitu, kao što je socijalno osiguranje. Država garantuje novčane isplate za dijete pri čemu uzima u obzir finansijsko stanje porodice ili staratelja.

Član 27

Životni standard

Svako dijete ima pravo na životni standard koji je primjeren njegovom tjelesnom, duhovnom, moralnom i društvenom razvoju. Roditelji ili staratelji su prije svega odgovorni da to osiguraju. Država ima dužnost da ih podrži u tome.

Članak 28

Obrazovanje

Svako dijete ima pravo na obrazovanje i na školovanje. Država ima dužnost da osigura besplatno i obavezno osnovno obrazovanje te na sličan način učini dostupnim srednjoškolsko obrazovanje svoj djeci i mladima. Država ima dužnost osigurati da se djeca i mladi ljudi tretiraju na odgovarajući način u školi i da se ne krše njihova ljudska prava.

Član 29

Obrazovni ciljevi

Školsko obrazovanje treba omogućiti razvoj ličnosti i talenata svakog djeteta, pripremiti svako dijete za život odraslih i podsticati djecu da poštuju ljudska prava te vrijednosti svoje kulture i drugih kultura.

Član 30

Djeca manjina

Svako dijete koje pripada manjini ima pravo učiti o tome i prakticirati svoju kulturu, religiju i jezik.

Član 31

Odmor, igra i slobodno vrijeme

Svako dijete ima pravo na odmor i slobodno vrijeme u kojem se mogu igrati i učestvovati slobodno u kulturnom i umjetničkom životu.

Član 32

Dječiji rad

Svako dijete ima pravo biti zaštićeno od svakog oblika iskorištavanja i rada koji bi mogao naštetiti njegovom školovanju ili razvoju. Država ima dužnost određivanja minimalne dobi za dozvolu za rad, iznos radnih sati dnevno i radnih uslova.

Član 33

Postupak za zaštitu od opojnih droga

Svako dijete ima pravo biti zaštićeno od proizvodnje i prometa opojnih droga.

Član 34

Postupak za zaštitu od seksualnog iskorištavanja

Svako dijete ima pravo biti zaštićeno od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja te od prostitucije i pornografije.

Član 35

Zaštita od prodaje i trgovanja

Država mora poduzeti sve što je u njenoj moći kako bi osigurala da djeca i mladi ne postanu žrtve otmica ili trgovanja.

Član 36

Zaštita od svih drugih oblika iskorištavanja

Svako dijete ima pravo biti zaštićeno od svih drugih oblika iskorištavanja (npr prosjačenja).

Član 37

Mučenje i zatvaranje

Svako dijete ima pravo na zaštitu od mučenja, okrutnog postupanja ili kažnjavanja, nezakonitog hapšenja ili bilo kojih oblika prijetnje njihovoj ličnoj slobodi. Država ima dužnost zabraniti smrtnu kaznu i doživotni zatvor za mlade. Ako je dijete u zatvoru, ono ima pravo na human i uljudan tretman. Ako je dijete ili mlada osoba uhapšena, ne smije se držati u zarobljeništvu s odraslima, biti u mogućnosti održavati kontakt sa svojom porodicom, te imaju pravo na pravnu pomoć.

Član 38

Rat i oružani sukob

Djeca i mladi do 15 godina starosti imaju pravo ne učestvovati u ratu i oružanim sukobima. Država ima dužnost davanja posebne zaštite djece koja su pogođena ratom.

Član 39

Rehabilitacija i integracija

Svako dijete koje je žrtva oružanog sukoba, mučenja, zanemarivanja ili iskorištavanja ima pravo na odgovarajuću njegu koja će mu omogućiti da postane psihički i fizički zdravo i da se integriše u zajednicu.

Član 40

Maloljetničko pravosuđe

Svako dijete optuženo da je počinilo krivično djelo ima pravo biti tretirano dostojanstveno na sudu. Ono je nevino dok mu se ne dokaže krivica. Svako dijete ima pravo na pravedno suđenje, prevodioca (ako je potrebno), na zaštitu njegove privatnosti i imati provjerenu sudsku odluku. Država ima dužnost postaviti minimalnu dob ispod koje djeca ne mogu biti kazneno odgovorna. Država ima dužnost osigurati alternativne oblike zatvora za osuđene mlade ljude.